

Vijfenzestigste Pastorale Brief juli 2023

voor parochianen en belangstellenden van de
H. Jacobus de Meerdereparochie N.W. Friesland

Gebed om levensvreugde

God van de vreugde,
U hebt ons zoveel moois geschonken
om van te genieten:
de warmte van de zon
en de verfrissende koelte van het water;
de natuur met haar seizoenen,
kleuren en geuren;
planten en dieren om ons te voeden;
mensen om lief en leed mee te delen.
Maar meer dan eens
vergeten wij van al dit moois te genieten.
Soms zoeken we geluk en liefde zo ver weg,
dat de kleine vreugdes van alledag belangeloos lijken.
Soms zijn we zo verblind door afgunst
omwille van wat anderen hebben,
dat we onze eigen rijkdom niet meer zien.
Soms zijn we zo verlamd door de angst
om een mens te verliezen,
dat we niet in staat zijn om de tijd
die ons samen geschonken is volop te genieten.
Soms zijn we zo verdiept
in het ordenen en plannen van ons leven,
dat we onverwachte kansen voorbij laten gaan.
Daarom vragen wij U, God:
doe ons besef weer herleven
dat geluk en liefde in kleine dingen schuilen;
dat geld alleen niet gelukkig maakt,
dat de dood niet het einde is
en dat onze uiteindelijke bestemming is
te leven in uw vreugde. Amen.

(Theobaldusparochie.nl)

Het parochieblad Onderweg ontvangen:

*Als u de Onderweg nog niet ontvangt kunt een abonnement voor
het komende half jaar krijgen door € 10,- over te maken op
rekeningnummer NL 21 RABO 0320 4172 55
onder vermelding van uw straatnaam, huisnummer en woonplaats.*

*U kunt zich aanmelden voor de digitale versie van onderweg via de
website van de parochie, www.heligejacobusparochie.nl
onder het kopje contact.*

* Inleiding...

door pastor Gies

Normaal gesproken wordt alles wat stiller en rustiger in het zomerseizoen. Mensen gaan op vakantie, verenigingen en sportclubs sluiten tijdelijk de deuren. Er is weinig nieuws te melden en de politieke debatten liggen even stil. We noemen het wel de komkommertijd. *'Het komkommerseizoen was voorheen altijd in de zomer – voor de kwekers een drukke tijd, maar in veel andere vakgebieden was er dan juist niets te doen. Omdat die seizoenen samenvielen, werd komkommertijd meer en meer geassocieerd met het gebrek aan nieuws en activiteiten.'* (citaat www.onzetaal.nl)

Hoe anders is het dit jaar. Vlak voor de vakantietijd valt ons kabinet over het asielbeleid. Vervolgens kondigt, na premier Rutte, de ene na de andere vooraanstaand politicus aan te stoppen met het werk en de politiek te gaan verlaten. Het wordt spannend om te zien wie de vrijgekomen plekken in de politiek zullen innemen. Een nieuwe generatie mag het overnemen. Het zou zo maar kunnen dat we eind november een heel nieuw politiek landschap hebben.

Het zijn spannende tijden voor alle mensen die te maken hebben met de grote problemen die nu grotendeels blijven liggen. Hoe gaat het verder met de problemen rond de opvang van asielzoekers? Waar moeten de boeren nu op rekenen en kunnen ze nog ergens op rekenen? Hoe moet het verder met de huizenbouw en de energietransitie? En je zult maar bij die mensen horen, die steeds verder in de armoede zakken. Mag je nog hopen op wat hulp als straks de energierekening weer oploopt? In een tijd die rustig zou moeten zijn is er heel wat onrust ontstaan.

Ook op het wereldtoneel speelt zich weer van alles af. Deze week kwam de NAVO bijeen en we hoorden dat Zweden eindelijk wordt toegelaten tot de NAVO. Wereldleiders spraken met elkaar en er werden allerlei toezeggingen gedaan. Ondertussen gaat de oorlog in Oekraïne en andere brandhaarden in de wereld gewoon door. Daar is helaas geen sprake van een komkommertijd. Een groot deel van Europa zucht onder de hittegolven en de zorgen om het veranderende klimaat worden steeds groter.

In onze parochie is het ook spannend hoe het de komende jaren verder gaat. Na de vakantie gaan de gesprekken over de toekomst van onze geloofsgemeenschappen en de gebouwen verder. Er is hard gewerkt door vele vrijwilligers en zij zijn hard aan wat rust toe!

Ik denk dat velen deze zomer net zo druk zijn als de komkommerkwekers, en vooral in hun hoofd. Toch worden we allemaal weer uitgedaagd om wat rust te zoeken deze zomer. Genieten van de natuur, de mooie kleine dingen om ons heen, wat extra tijd nemen om te lezen, te wandelen, fietsen of te praten met die goede vriend of vriendin. Even niets moeten. Juist die rust en even afstand nemen helpt ons om met frisse moed te kijken naar alles wat op ons af komt. We zitten in een veranderende wereld, maar mogen weten dat we kracht krijgen en gesteund worden door God die ons werken én rusten draagt op weg naar de toekomst.

Ik hoop dat deze lange Pastorale Brief wat inspirerend en ontspannen leesgenot met zich meebrengt. In de overweging en de lezing gaan we een paar weken terug in de tijd en worden we uitgenodigd kleine dingen groots te doen. De kinderen horen over zaad in de aarde. Wim van Bussel nodigt ons uit voor meer dialoog in de kerk. Klaas Jumelet vestigt onze aandacht op kunst in de kerk. We worden uitgenodigd voor de Jacobusdag op 10 september en Karel Jan Elsdijk vertelt over zijn zomertentoonstelling in St Jacobiparochie. We worden uitgenodigd voor de jaarlijkse gedenkdag van Titus Brandsma en we krijgen een boodschap van paus Franciscus voor de Werelddag van de Grootouders en de Ouderen. Ik wens u en jou veel leesplezier toe!

Mede namens collega Marco Conijn een hele fijne zomer gewenst!

*** Vanuit het pastoresteam...**

Uitvaartwacht en noodtelefoon

In pastorale noodgevallen of bij sterfgevallen belt u met het noodnummer: 06-33318290
U krijgt dan de pastor van dienst aan de telefoon...

Heden t/m donderdag 10 augustus	pastor Dorenda Gies
Vrijdag 11 augustus t/m zondag 10 september:	pastoor Marco Conijn
Maandag 11 september t/m zondag 1 oktober	pastor Dorenda Gies
Maandag 2 oktober t/m zondag 15 oktober	pastoor Marco Conijn

Streamen vanuit de geloofsgemeenschappen.

In de komende periode worden onderstaande vieringen gestreamd:

Zaterdag 15 juli om 19.15 uur vanuit Dronryp (streamer Jelmer)
Zaterdag 22 juli om 19.15 uur vanuit Dronryp (streamer Jeroen)
Zaterdag 29 juli om 19.15 uur vanuit Dronryp (streamer Elsa)

Zaterdag 5 augustus om 19.15 uur vanuit Dronryp (streamer Iris)
Dinsdag 15 augustus om 19.15 uur vanuit Dronryp (streamer Jelmer)
Zaterdag 26 augustus om 19.15 uur vanuit Dronryp (streamer Elsa)
Zondag 3 september om 09.15 uur vanuit Sint Anna (streamer Clemens)
Zondag 10 september om 10.00 uur vanuit Franeker (streamer Clemens)
Zaterdag 16 september om 19.15 uur vanuit Dronryp (streamer Jeroen)
Zaterdag 23 september om 19.15 uur vanuit Dronryp (streamer Iris)
Zondag 1 oktober om 11.00 uur vanuit Harlingen (streamer Clemens)
Zaterdag 7 oktober om 19.15 uur vanuit Dronryp (streamer Jelmer)
Zaterdag 14 oktober om 19.15 uur vanuit Dronryp (streamer Elsa)
Zaterdag 21 oktober om 19.15 uur vanuit Dronryp (streamer Jeroen)

De vieringen zijn ook later terug te zien op de website.

Website: www.heiligejacobusparochie.nl
Facebook: @HJacobusdeMeerdereparochie

*** Gelovige Inspiratie...**

Door pastoor Marco Conijn

*Op vrijdag 30 juni bleek ik plotseling last te hebben van een loslatend netvlies.
Nog dezelfde avond volgde een spoedoperatie.
Vanwege tijdelijke slechtziendheid heb ik in dit weekend
de vieringen over mogen (en moeten) dragen aan collega's.
De preek was al geschreven en heb ik hieronder weergegeven.....*

Eerste lezing (Zacharia 9, 9-10)

Uit het tweede boek der Koningen
Op zekere dag kwam de profeet Elisa langs Sunem.
Daar woonde een welgestelde vrouw,
die hem met aandrang uitnodigde, bij haar te komen eten.

En iedere keer dat de profeet
in het vervolg daar in de buurt kwam, ging hij daar eten.
Daarom zei de vrouw tot haar echtgenoot:
„Luister eens, ik heb gemerkt
dat hij die altijd bij ons aan huis komt,
een heilige man Gods is.
Laten we op ons huis een kleine kamer voor hem metselen
en er een bed, een tafel, een stoel en een lamp in zetten;
als hij dan bij ons aankomt, kan hij daar zijn intrek nemen.”
Toen Elisa er dus op zekere dag weer aankwam,
kon hij de bovenkamer betrekken en er zich te rusten leggen.
Daarna vroeg Elisa aan Gehazi, zijn knecht:
„Kunnen we dan werkelijk niets voor haar doen?”
Gehazi antwoordde:
„Zij heeft helaas geen zoon en haar man is oud.”
Toen zei Elisa „Roep haar.”
De knecht riep haar en zij bleef in de deuropening staan.
En Elisa zei:
„Volgend jaar om deze tijd zult u een zoon aan uw hart drukken.”

Evangelie (Matteüs 11,25-30)

In die tijd zei Jezus tot zijn apostelen
„Wie vader of moeder meer bemint dan Mij, is Mij niet waardig;
wie zoon of dochter meer bemint dan Mij, is Mij niet waardig.”
En wie zijn kruis niet opneemt en Mij volgt, is Mij niet waardig.
Wie zijn leven vindt, zal het verliezen,
en wie zijn leven verliest om Mij nentwil, zal het vinden.
Wie u opneemt, neemt Mij op
en wie Mij opneemt, neemt Hem op die Mij gezonden heeft.
Wie een profeet opneemt, omdat het een profeet is,
zal ook het loon van een profeet ontvangen;
en wie een deugdzaam mens opneemt,
omdat het een deugdzaam mens is,
zal ook het loon van een deugdzame ontvangen.
En wie een van deze kleinen, al was het maar een beker koud water geeft,
omdat hij mijn leerling is, voorwaar, Ik zeg u
Zijn loon zal hem zeker niet ontgaan.”

Preek

Wat een ongeloofelijk verhaal horen we in de eerste lezing.
Het verhaal van een heidense vrouw die met aandrang de profeet Elisa uitnodigt
om bij haar thuis te komen eten.
Na een tijdje bouwt ze bij haar huis zelfs een kamer bij
waar de profeet telkens als hij in de buurt is de dag en de nacht kan doorbrengen.
Merkwaardig.....
En al even merkwaardig is dat haar man daar geen probleem blijkt mee te hebben.
Daarmee vind ik het eigenlijk toch wel een ongelooflijk verhaal.

Een ongelovige vrouw nodigt een profeet bij haar uit.
Een vreemde dus eigenlijk.
En haar man vind het goed.....

Zou u zich voor kunnen stellen dat bij u thuis een ruimte wordt vrijgemaakt.

Wellicht woont u in een groot huis.
Wellicht is er nog een kamer over.
Dan zou het mooi kunnen! Of niet?

Maar stel: Er komt steeds een wildvreemde man bij herhaling
aan de deur
en u hebt geen ruimte beschikbaar.

Wie overweegt om dan een kamer bij te bouwen.
Het is een beetje een absurd verhaal. Of toch niet?

Waarom richt de heidense vrouw een kamer in en reageert haar man niet negatief?

Het antwoord is duidelijk.....

Omdat zij in de profeet Elisa een Godsgezant ziet, een man die door God gezonden is.

Gezien vanuit die optiek

zouden wij misschien wel een priester of een bisschop uitnodigen.....

Maar een wildvreemde.....

Voortbordurend op de woorden van Jezus in het evangelie zouden we dat wel moeten doen.

Het is immers niet minnetjes wat Hij zegt:

‘Wie meer van zijn vader, moeder, broer of zus houdt dan van Mij, is Mij niet waardig,’ zegt Hij.

En Jezus niet waardig zijn betekent: niet verdienen christen genoemd te worden.

Dat weten we dan..... Duidelijk Jezus!

Maar is het realistisch?

Leven naar Jezus woorden betekent concreet,

dat we God moeten beminnen en onze naaste zoals uzelf.’

Dat heeft Jezus ons voorgeleefd en Hij kende daarbij geen grenzen.

Dus at Hij net zo goed samen met tollenaars en zondaars

als met schriftgeleerden en farizeeën,

genas Hij zieken en melaatsen van welke stand of ras dan ook,

dreef Hij duivels uit, deed Hij blinden zien en doven horen.

Allemaal mensen voor wie de heersende klasse geen respect had en zeker niet gastvrij was.

Maar respect had Jezus wel,

dus zou Hij vandaag even gastvrij zijn

voor de verschopten en vreemdelingen,

als bijvoorbeeld voor kerkelijke ambtsdragers.

Jezus heeft ons voorgeleefd hoe hij wenst dat we leven.

We weten wel zo ongeveer wat er van ons gevraagd wordt.

Maar we weten ook dat we niet in alles even goed slagen.

En dat is ook zo, als we meer van onze gezinsleden houden, dan van Jezus,

althans, dat is wat ons vandaag door Jezus wordt gezegd....

Maar zegt Jezus dat echt?

Lezen we dan even verder.

Dan staat er: “Wie iemand opneemt, neemt Mij op en wie Mij opneemt,

neemt Hem op die Mij gezonden heeft”

Heeft u het even goed in de gaten.

Eerst zegt Jezus....

‘Wie meer van zijn vader, moeder, broer of zus houdt dan van Mij, is Mij niet waardig,’

en even later “Wie iemand opneemt, neemt Mij op

en wie Mij opneemt, neemt Hem op die Mij gezonden heeft.

Maar dat is even mooi!

Wie het dus opneemt voor iemand. (een familielid, een vreemde, een hulpbehoevende)

Wie helpt, die helpt feitelijk Jezus zelf en houdt dus ook van Jezus.

Probleem opgelost, zou je kunnen zeggen.

Wie goed doet aan de medemens, doet goed aan God zelf.

En wie goed doet aan God is een gliefde van God.

Jezus zegt dus gewoon, wie zichzelf op nummer één plaatst

en geen aandacht heeft of wil hebben voor mijn medemensen, is Mij niet waardig, verdient het niet christen genoemd te worden.

Dat zegt Jezus en daar kunnen we het alleen maar mee eens zijn.

En het mooie is....

een kleinigheid kan volstaan, zoals Titus Brandsma ook zo mooi zei:

"Het gaat er niet om grote dingen te doen,

maar om kleine dingen groots te doen."

Een warme schouderklop, een luisterend oor,

meevoelen, meegenieten, mee treuren, gemeente aandacht,

en een gulle gift aan en goed doel,

het zijn allemaal kleinigheden die niet naar onszelf en ons eigenbelang,

maar naar onze medemensen uitgaan, en uiteindelijk doen we ze voor God.....

Laten we proberen kleine dingen op grootse wijze te doen.

Omdat God dat van ons vraagt en wij van God houden.

Voorbede

We willen het stil maken en bidden....

We bidden voor mensen die het Evangelie serieus nemen

en van daaruit dienstbaar zijn,

voor allen die het algemeen belang willen dienen.

Dat zij toegewijd en bevlogen blijven.

Voor al die mensen die onvermoeibaar streven naar het goede,

voor hen die ervoor kiezen om Jezus te volgen

en zijn weg van liefde en barmhartigheid gaan.

Dat er mensen zijn die zich met hen verbinden...

We bidden voor mensen wiens leven ernstig is ontregeld,

voor hen die zoeken naar houvast.

Voor hen die zoeken naar de betekenis en zin van hun leven.

Dat er mensen zijn die hen bemoedigen

We bidden voor mensen die ziek zijn, naar lichaam of geest.

Voor hen die geen hoop meer koesteren op genezing

en die moeten leven met de dood voor ogen.

Dat zij door Gods Geest gesterkt mogen worden

Bidden we voor hen die na een aards leven

op weg zijn gegaan naar de Heer.

Dat de overledenen het eeuwig loon hebben ontvangen

voor wat ze tijdens hun aardse leven voor medemensen hebben betekent.

Bidden we ook voor hen die het verlies van dierbaren moeten verwerken.
Dat ze de kracht krijgen het verlies te dragen
en steun ondervinden van lieve mensen om hen heen.
en daardoor de toekomst met vertrouwen tegemoet mogen zien.

Blijf bij ons, God,
help ons Uw zorg en liefde ervaren
Dat bidden wij U in naam van Jezus, Uw Zoon en onze Heer. Amen.

* Voor de kinderen...

(Bij de lezingen van zondag 16 juli, de 15^e zondag van jaar A)

Navertelling Matteüs 13,1-23

De boer die ging zaaien...

Op een dag ging Jezus naar een groot meer. Daar ging Hij zitten. En al snel kwamen er heel veel mensen die allemaal wilde horen wat Jezus ging vertellen.

Jezus zei: "Er was eens een boer die naar zijn land ging om te zaaien. Hij strooide de kleine zaadjes op het land. Een deel van het zaad viel op de weg. Er kwamen allemaal vogels uit de hemel en die aten bijna alle zaadjes op. Toen ging de boer de zaadjes strooien op grond waar heel veel stenen lagen. De zaadjes probeerden hun worteltjes in de grond te krijgen, maar dat lukte niet zo goed, hun worteltjes waren te zwak, en de zon brandde de zaadjes dood. Er groeiden maar een paar

zaadjes op. De boer besloot de zaadjes tussen de prikkelsstruiken te strooien. Maar ook daar groeiden de zaadjes niet zo goed.

Toen besloot de boer de zaadjes in hele goede grond te strooien. En daar groeide het zaad tot heel mooi graan. De boer ging oogsten. Bij de goede grond oogstte hij 100 zakken graankorrels, bij de prikkelsstruiken 60 zakken en bij de stenengrond maar 30 zakken graankorrels."

Gebed om een open hart

Goede God,
wij luisteren vandaag naar het verhaal
van een zaaier die uit zaaien gaat,
die zoekt naar de goede grond
zodat het zaad kan groeien tot mooi graan.
Wij bidden U:
laat de woorden van Jezus
als zaad zijn dat tot bloei komt in ons hart.
Amen.

Gedachten van parochianen...

Hand in eigen boezem

Wat we al lange tijd zagen aankomen is nu volle realiteit: kerken van alle gezindten lopen dramatisch leeg, dus nu de vraag: wat nu? (FD 17 juni – Kerkgebouwen)
Grootgebracht in de jaren '30 stond God in het centrum van ons leven. 'Ons', dat was de Vredesparochie in de katholieke volkswijk van de Amsterdamse Pijp, vaak Papendorp genoemd. Een tijd van heerlijke soberheid: nog maar pas kort een enkele radio, een schaarse auto, geen douche, nergens dubbel glas en een H. Hartbeeld met een eeuwig brandend rood devotielampje in ieder huis.

's Zondags zat de kerk in de ochtend een aantal keren vol. Vanwege de verplichting, maar ook uit angst voor Hitler en de stroom joden die met hun dramatische verhalen naar ons land vluchtten. De oorlog brak uit, onverwachts. Ook door de week zat de kerk nu vol. De protestantse Oranjekerk verderop in de straat trouwens ook. We hadden God nodig.

Maar ook die oneindig lange oorlog ging voorbij. Hitler had zich door zijn hoofd geschoten. Denk niet dat Poetin dat doet, dat is de duivel zelf, niet door aardse krachten te vernietigen. Maar in plaats van volle kerken zien we nu volle vakantievliegtuigen en cruiseschepen.

Met de herwonnen vrijheid in 1945 kwamen we in een geheel nieuw tijdperk terecht, dat van de almachtige techniek. De oorlogsfabrieken moesten blijven draaien, we werden overspoeld door al het denkbare waar een 'consument' (nieuw woord toen) voor door de knieën ging. Geen geld? Dan afbetaling. Als er maar gekocht werd. Zo werd het Bijbelwoord bewaarheid dat wapens tot ploegen (in feite dus speeltjes) werden omgesmeed.

De kerkplicht en andere vooroorlogse erfenissen gingen nog wat jaren onveranderd door. Wat niet wegnam dat er al meer en meer kerkgangers wegbleven. Die namen het risico van hemelse straffen, de kracht van de vooroorlogse katholieke kerk.

Een tijd van ongebreidelde economische groei en wereldhandel brak aan. De mensen genoten, maar de aarde kreunde. De alwijze Club van Rome kwam met hun verontruste rapport: we vraten de wereld op. Het werd gelezen en terzijde gelegd. Zwartkijkers waren het.

Het volk, door alle speeltjes en uitjes (het Gouden Kalf) tot in de grond verwend, begon als in de Bijbel te morren en kwam in opstand. Alles moest anders, de politiek, de universiteit, alles. De kerkplicht werd afgeschaft. De toestroom kerkgangers werd minder en minder tot er op het laatst geen kerk meer op steunen kon. Alle geestelijke rijkdommen inclusief vriendschappen verdampten. Dat de kerk niet slechts een bouwwerk is, maar is een eenheid van mensen die onder de bezielende leiding van de pastor of dominee op zoek zijn naar de zin van het leven drong niet erg door. Pas na het verlies komt het verdriet. Dan is het te laat. Leegte blijft over.

De indringende reclames op alle inmiddels uitgedachte onmisbare media hebben het er inmiddels bij de vele gebruikers rotsvast ingeheid: het gaat vóór alles om Gemak. Alles moet gemakkelijk. Alles moet ook comfortabel. En automatisch. En snel. En goedkoop. En altijd door onmiddellijk herhaalbaar. Het Gemak als rode appel. En daar hebben we de geen grenzen kennende Techniek voor. Novo Deus, onze nieuwe God. Alles elektrisch, digitaal, computergestuurd, met als Kunstmatige Intelligentie AI als nieuwste speeltje aan de top. Zelf denken hoeft dan ook niet meer. Griezellig. Nog slechts enkele vastbijtertjes komen in de kerken.

Hoe willen we nu de kerk aanpassen aan ons, verwend volk? Nee, niet aan de kerk ligt de leegloop, ben je gek, en ook niet aan de nogal eens aangehaalde 'moderne tijd', maar niet anders dan aan onszelf. Gewoon onze hogere missie ingeruild voor aardse hebbedingen en continue uitjes die elke keer weer eindig zijn. We hebben onszelf het Paradijs uitgegoid. Zijn we niet een deemoedige houding aan onze Schepper verplicht die ons toch maar geschapen heeft. Wie anders? We worden er op uit gestuurd (missio) op basis van onze meegekregen talent(en). Vervullend voor jezelf, zegenend voor de ander. Dan heb je dus meteen liefde voor de ander, het belangrijkste doel in je leven. Als je dat bereikt bereik je alles. Moeilijk is het niet. Dat verzin ik niet, dat staat vaak genoeg in ons levensboek, de Bijbel.

En daarom is het méér dan een goede zaak eens in de week met de andere kerkgangers een geestelijk voedende dienst, viering of Mis bij te wonen, een spirituele opfrisser op ons pad naar de Hemelse vreugden. En, oblesse oblige, adiel verplicht: meehelpen de kerk, het huis van God, overeind te houden. De paar volhoudende zielen van vandaag redden dat niet alleen.

Maar ik denk wel dat na al die eeuwen van achter ons liggende tijd het in de huidige nieuwe tijd wel een hele verrijking zou zijn om het eenrichtingverkeer tijdens de preek van voorganger naar stil luisterende kerkganger open te breken naar wederkerige inbreng. Tijden veranderen, maar de zoekende weg naar God blijft eeuw na eeuw gelijk. Maar nu niet langer passief in een kerkbank, maar actief aan tafel. In een meditatieve sfeer waarbij iedereen zich betrokken voelt. Bij mij in Theresia gebeurt dat af en toe al en je moet eens meemaken hoe bevruchtend dat is! Gewoon een dienst, katholiek, protestant of oecumenisch, op basis van een van te voren aangekondigde psalm of andere Bijbeltekst. Daar is warme belangstelling voor. Dat moet toch ook met de kwijnende kerken zo kunnen? Geloof maar dat de H. Geest daar bij aanschuift!

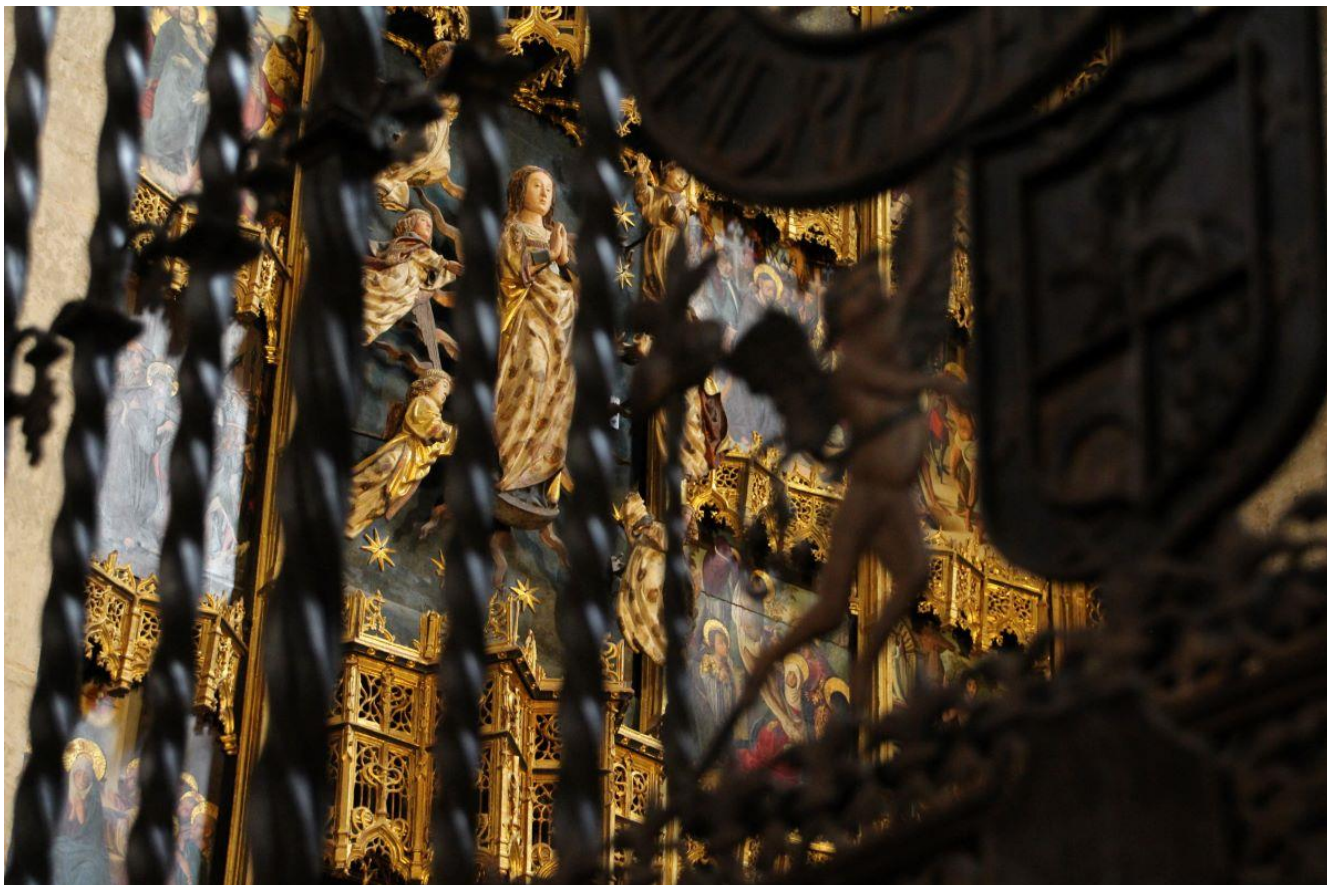
Een rijk geestelijk leven wacht!

Wim van Bussel, Franeker

Sta eens stil bij de kunst in de kerk

*De Kerk heeft een woordenloze taal in huis
die het Evangelie kan verkondigen aan mensen
die er nog nooit van gehoord hebben.
Maar om die taal van de kerkelijke kunst te kunnen laten klinken,
moeten de deuren van onze kerken wel geopend worden.*

De beelden en schilderijen in kerken spreken van het geloof in een taal die voor iedereen verstaanbaar is.
Foto: Bianca Del Pozo - cathopic.com

Toen ik ooit voor het eerst een katholieke kerk binnenstapte, ging mijn eerste blik uit naar de prachtige schilderijen, beelden en ornamenten. Voordat ik één woord uit de Schrift had gelezen, begreep ik dat deze kunstwerken iets belangrijks vertelden.

Beelden zeggen soms meer dan woorden. En dat blijft belangrijk. De meeste mensen kunnen tegenwoordig weliswaar lezen, maar met de christelijke boodschap zijn steeds minder mensen bekend. De taal van het Woord, onze kerkelijke taal, wordt door velen niet meer verstaan. Religieuze kunst kan dan nog altijd een rol spelen in het verstaanbaar maken van die taal, zoals ze dat ook voor onze voorouders deed. Het is tijd om te erkennen dat de kerkelijke kunst nog altijd die belangrijke taak kan vervullen. Het is tijd om stil te staan bij de kerkelijke kunst.

Daarvoor hoeven we niet af te reizen naar de gotische kathedralen in Parijs en Amiens en hoeven we ook geen museum te bezoeken. In onze eigen parochiekerk is namelijk vaak meer te zien dan de vaste kerkgangers beseffen.

Een voorbeeld is mijn parochiekerk in Harlingen. Veel parochianen steken een kaars aan bij het Mariabeeld zonder er echt bij stil te staan. Ik zie echter ook toeristen binnenkomen die

daadwerkelijk de tijd nemen om het beeld te bekijken. Vaak zijn ze niet bekend met het christelijk geloof. Ze spreken de taal van het Woord niet, maar ze verstaan de taal van de kunst wel. Ze hebben misschien nog nooit van Maria gehoord, maar begrijpen wel dat deze vrouw belangrijk is. Ze zien haar vertederende blik, haar ogen die naar de hemel gericht zijn en haar gevouwen handen. Zonder te weten waarom, steken ze toch maar een kaars bij haar aan.

Laten we de deuren van onze kerken dus wijd open zetten en mensen uitnodigen om stil te staan bij de beelden en schilderijen. Laat mensen de christelijke boodschap ontvangen door de taal van onze kunst. Dan kunnen de werken van Restout en anderen weer de taak vervullen waarvoor ze ooit bedoeld waren: de verkondiging van het Evangelie.

Artikel (ingekort) is verschenen in Katholiek nieuwsblad
Klaas Gerard Jumelet is priesterstudent van het Ariënsinstituut
voor het bisdom Groningen-Leeuwarden.

Klaas Gerard Jumelet 19 juni 2023

*** Nieuws vanuit de parochie...**

Uitnodiging Jacobusdag 2023

Thema "vroeger"
Locatie: R.K. Kerk Franeker
10 september 2023

10.00 uur	Eucharistieviering m.m.v. alle locaties en Kinderwoorddienst
11.15 uur	Koffie/thee/limonade
12.00 uur	Middagprogramma "Vroeger..." voor jong en oud met een hapje en een drankje
14.30 uur	Afsluiting

Voor het middagprogramma kunt u zich aanmelden via de opgavelijsten, die vanaf begin augustus in de kerken liggen.

Of via emailadres: aanmeldenrkfraneke@hotmail.com

Een bezoek meer dan waard!

Zomertentoonstelling Jacobspad-illustraties

De afgelopen twee-en-een-half jaar heeft u in de Onderweg de pelgrim op zijn weg over het Friese Jacobspad in woord en beeld kunnen volgen. Het pelgrimspad dat begint bij de Grote Kerk van Sint Jacobiparochie en eindigt bij de Heilige Stede in Hasselt in Noordwest-Overijssel. Alle illustraties zijn t/m 16 september elke zaterdagmiddag tussen 13 en 17 uur in het Jabikshuus van de Grote Kerk van Sint Jacobi te zien. Ik zal er de op die middagen regelmatig zelf proberen ook te zijn, dus mogelijk treffen we elkaar daar.

Het Friese Jacobspad is natuurlijk slechts een klein deel van de route die van hier naar Santiago de Compostella in NW Spanje voert. Sint Jacob op het Veld van de Ster, waar volgens de legende zich het graf van de heilige Jacobus bevindt. Vandaar lopen pelgrims soms nog door naar Kaap Finisterra, de plek waar Jacobus ooit zelf voet aan land zette en waar na zijn dood zijn trouwe vrienden met zijn stoffelijk overschot aan boord van hun schip ook zouden landen. De plaats van het graf werd in de eeuwen erna echter vergeten, tot op een nacht een ster de plaats van het graf opnieuw aangaf. In diezelfde tijd zag keizer Karel de Grote, die regelmatig in onze streken verbleef, een gloed van sterren aan de hemel die boven de Friese Zee begon en als een weg van sterren tot helemaal naar het graf van de heilige Jacobus in Galicië doorliep. De bedevaart naar Santiago was geboren.

Als u voor de grote kerk van Sint Jacobi staat kunt u als u linksom rond de kerk wandelt alle belangrijke plaatsen van Sint Jacobi tot aan Santiago in enkele minuten volbrengen. Wie bij die rondgang, bij de entree van de kerk en ook bij de opgang naar het Jabikshuus wat aandachtiger rondkijkt zal bovendien nog enkele bijzonderheden ontdekken. Zo sta ik bijna elke keer even stil bij een grote glazen plaat op het gras, die uit een rechthoekige stenen sokkel lijkt te groeien. Het middendeel van het glas is dof en juist daarin wordt ik, wanneer ik ervoor sta, weerspiegeld - Us Frijhyd ontstaan ut ôfbroken levens, staat erop te lezen. En telkens weer raken dit beeld en deze woorden me diep. En ik realiseer me op dat moment weer dat de vrijheid die ik hier en nu mag genieten niet vanzelfsprekend is. Zo zijn er meer plaatsen langs het pelgrimspad geweest die me bewuster, meer dankbaar en meer bezield gemaakt hebben. Wandelen, zo heeft iemand het eens gezegd, is de kunst om stil te (blijven) staan.

Over dank gesproken, dit project en het door mij gelopen traject had niet tot stand kunnen komen zonder het werk van vele anderen. Ik wil er daarom graag in willekeurige volgorde een aantal van noemen (dus dit lijstje is zeker niet volledig):

Jan Romkes van der Wal, pelgrim in hart en nieren, die aan de wieg heeft gestaan van het Fryske Jabikpaad. Ik heb, samen met een groep pelgrims, het genoegen mogen smaken nog gedeelten van het pad met hem te lopen. En later in het katholiek archief van Bolsward door zijn fraai gecalligrafeerde en geïllustreerde pelgrimsbibliotheek te bladeren. Onvergetelijk en inspirerend! Robert Macfarlane, auteur en wandelaar die me weer wakker gemaakt heeft om steeds oog te hebben voor zowel het uiterlijk als het innerlijk landschap. Pastoor Marco, Pastor Dorenda en alle redactieleden van de Onderweg voor het vertrouwen, de bemoediging en de ruimte die ik heb gekregen voor de hele serie. Voor Era Coupier, die me bij alle teksten op inspirerende wijze heeft bijgestaan om naast het beeldende werk een passende tekst te verzorgen. Voor voormalig pastor Sipke zonder wie ik aan het illustreren voor de Onderweg nooit was begonnen. Voor de Friese

paarden in de wei van Jorwert tot Leons. Voor Leo Vogelenzang die de laatste serie tekeningen met oog voor detail professioneel gefotografeerd heeft. Voor Gerlof en Janneke van de stichting Jabikspaad Fryslân dankzij wie deze tentoonstelling op deze plek nu gerealiseerd is. Voor de Middeleeuwse bouwmeesters, metselaars en kunstenaars die al die wonderschone kerkjes langs het pad hun karakteristieke plaats in het landschap hebben gegeven. Voor de mensen van de Stichting Alde Fryske Tsjerken, dankzij wie dit kostbaar erfgoed nog altijd bestaat, onderhouden wordt en toegankelijk blijft. Voor mijn docent oude

geschiedenis dr. Zwager die ons met grote eruditie in het rijk van de historie wegwijst heeft gemaakt. Met naast hem de Indische nestor van de opleiding MO Geschiedenis in Rotterdam voor het steeds opnieuw benadrukken om het verleden in het juiste perspectief te zien. Hun lessen draag ik langs ieder pad dat ik bewandel met me mee, intussen al ruim vijftig jaar. En zeker dank aan Hannie Hazenbroek, Hanneke Roelofsen en Walter Baas van wie ik jarenlang schilderles heb gehad en me geleerd hebben om beter te kijken, om meer te zien. Dank ook aan alle pelgrims, zwervers te voet en wandelaars die me zijn voorgedaan, al eeuwen lang. Zonder wandelaars kan

er geen pad zijn, of anders uitgedrukt: *No hay camino - Er is geen weg / Reiziger jouw eigen sporen / zijn de weg die je gaat / Reiziger, er is geen weg / dan die gaandeweg ontstaat. Gaandeweg ontstaat de weg, en bij 't wenden van 't gelaat / is alsnog het pad te zien, dat je lopend achterlaat / Reiziger, er is een kielzog / dat allengs in zee vergaat.*

Antonio Machado

Wie een keer een wandelpad echt onder zijn of haar voeten gevoeld heeft kan er nooit meer mee stoppen. 'De weg gaat verder, eindeloos... Ik moet hem volgen, als ik kan.... En waarheen dan, ik weet het niet..' Mijn stille hoop is, dat de beelden en gedachten die ik onderweg met u gedeeld heb kunnen inspireren om de wandelschoenen aan te trekken en gewoon op pad te gaan. Ver weg is mooi maar dicht bij huis kan beslist een even grote voldoening schenken.

Moge de weg je altijd tegemoet komen / Moge de zon je gezicht blijven verwarmen / Moge de wind steeds in je rug zijn / Moge de milde regen de velden waar je doorheen gaat groen maken – En tot we elkaar weer ontmoeten / Moge God jou en mij bewaren / In de palm van Zijn hand.

Karel Jan Elsdijk

Zomertentoonstelling “Beelden van een pelgrim”

Deze zomer is er een tentoonstelling in de Groate Kerk in Sint Jacobiparochie van aquarellen die kunstenaar Karel Jan Elsdijk langs het Jabikspaad heeft gemaakt. De tentoonstelling is tot stand gekomen door een samenwerking van kunstenaar Elsdijk met stichting Jabikspaad Fryslân, en stichting Kultureel Sintrum De Groate Kerk.

Kultureel Sintrum de Groate Kerk, Oosteinde 1 9079 KZ St.-Jacobiparochie

Openingstijden tentoonstelling: van 17 juni t/m 16 september, elke zaterdag van 13:00 tot 17:00 uur.

*** Vanuit het bisdom, andere kerken en de wereld...**

Noorden start 27 juli jaarlijkse gedenkdag H. Titus Brandsma

Zalige pater Titus Brandsma is vorig jaar op 15 mei heilig verklaard door paus Franciscus. Op donderdag 27 juli a.s., daags na de officiële sterfdatum van H. Titus (26 juli) is in Bolsward en Dokkum een Gedenkdag over H. Titus. Deze dag verschijnt ook een nieuwe uitgave over Titus: 'Reis naar de stilte. De laatste brieven van Titus Brandsma': brieven door hem geschreven in Duitse gevangenschap. De Gedenkdag begint 's morgens (10.00 – 12.30 uur) in de Bonifatiuskapel te Dokkum, gaat verder in de namiddag (15.00 – 17.00 uur) en 's avonds (19.00 – 21.45 uur) in Bolsward: in resp. Museum De Tiid en de RK Franciscusbasiliek.

Alle laatste brieven van Titus Brandsma - geschreven tijdens zijn gevangenschap in 1942 in Scheveningen, Amersfoort, Kleve en concentratiekamp Dachau - zijn door uitgeverij Adveniat en het Titus Brandsma Instituut integraal gepubliceerd. vergezeld van beschouwingen door hoogleraar Mystieke Theologie Inigo Bocken, auteur van een intellectuele biografie over Titus (najaar 2023). TV-presentator en Adveniat uitgever Leo Fijen presenteert het brievenboek v.a. 10.00 uur in de Bonifatiuskapel te Dokkum. Dit katholiek heiligdom met kunstzinnige kruiswegstaties is in 1926 opgericht door Titus Brandsma als nationaal bedevaartsoord voor

Bonifatius. Door de heiligverklaring van Titus zijn nu twee heiligen verbonden aan deze bedevaartsplek van Noord-Nederland.

In Bolsward, Museum De Tiid, vergelijkt 's middags (v.a. 15.00 uur) PKN-predikant Gerrit de Haan de betekenis van Titus en Dietrich Bonhoeffer: de protestantse Duitse dominee die zich in de oorlogsjaren evenals zijn Nederlandse katholieke geestverwant principieel keerde tegen het nazi-gedachtengoed. Ook hij stierf voor zijn verzet in Duitse gevangenschap.

Nuntius en basilica voordracht

Het avondprogramma in Bolsward wordt bepaald door een eucharistieviering (19.00 uur) in de RK Franciscusbasiliek, waar de nieuwe pauselijke nuntius in Nederland, mgr. dr. Paul Tschang In-Nam, zal voorgaan. Aansluitend een basilica voordracht door musicus/componist en leken-Karmeliet Chris Fictoor over zijn Titusliederen, geïnspireerd door teksten en de levenshouding van H. Titus Brandsma.

De Gedenkdag H. Titus is een gezamenlijk initiatief van Museum De Tiid/Titus Brandsma Museum, Bonifatiuskapel Dokkum en de H. Titus Brandsma parochie te Bolsward.

Boodschap van de Heilige Vader Franciscus voor de Werelddag van de Grootouders en de Ouderen (23 juli 2023)

“Barmhartig is Hij van geslacht op geslacht” (Luc. 1, 50)

Geliefde broeders en zusters,

“Barmhartig is Hij van geslacht tot geslacht” (Luc. 1, 50): dat is het thema van de Derde Werelddag van de Grootouders en de Ouderen. Het is een thema dat ons terugbrengt bij een gezegende ontmoeting: die tussen de jonge Maria en haar oude verwante Elisabet (vgl. Luc. 1, 39-56). Deze richt, vol van de Heilige Geest, woorden tot de Moeder van God die millennia later ons dagelijks gebed een ritme geven: “Gij zijt gezegend onder de vrouwen en gezegend is de vrucht van uw schoot” (v. 42). En de Heilige Geest, die al over Maria was neergedaald, geeft haar in om met het Magnificat te antwoorden. Hierin verkondigt zij dat de barmhartigheid van de Heer zich uitstrekt van geslacht tot geslacht. De Heilige Geest zegent en begeleidt iedere vruchtbare ontmoeting tussen verschillende generaties, tussen grootouders en kleinkinderen, tussen jongeren en ouderen. God wil immers dat de jongeren, zoals Maria bij Elisabet deed, de harten van de ouderen verblijden en dat zij wijsheid putten uit hun levenservaringen. Maar de Heer wil vóór alles dat wij de ouderen niet alleen laten, dat wij hen niet verbannen naar de randen van het leven, zoals vandaag de dag helaas maar al te vaak gebeurt.

Dit jaar is het mooi dat de Werelddag van de Grootouders en de Ouderen en de Wereldjongerendagen dicht bij elkaar liggen: beide hebben als thema de “haast” van Maria (vgl. v. 39) bij haar bezoek aan Elisabet en nodigen ertoe uit na te denken over de band tussen jongeren en ouderen. De Heer hoopt dat jongeren, wanneer zij ouderen ontmoeten, gehoor geven aan de oproep om herinneringen te bewaren en zich bewust worden van de gave deel te mogen uitmaken van een grotere geschiedenis. De vriendschap van een oudere persoon helpt de jongere het leven niet te laten vervlakken tot het hier en nu en eraan te denken dat niet alles afhangt van de eigen capaciteiten. Voor de meeste ouderen kan daarentegen het contact met een jongere de hoop geven dat hun levenservaring niet verloren gaat en dat hun dromen worden verwerkelijkt. Kortom, het bezoek van Maria aan Elisabet en het bewustzijn dat de barmhartigheid van de Heer van de ene generatie aan de andere wordt doorgegeven, openbaren dat wij alleen niet verder kunnen gaan - en evenmin onszelf kunnen redden - en dat het ingrijpen van God in de geschiedenis van een volk altijd in zijn geheel zichtbaar wordt. Maria zegt het zelf in het Magnificat, wanneer zij zich in God verheugt dat Hij nieuwe en verassende wonderen heeft verricht, trouw aan de belofte die Hij aan Abraham gedaan heeft (vgl. vv. 51-55). Om beter de stijl van Gods handelen te kunnen waarderen, laten we ons herinneren dat wij de tijd in zijn volheid moeten beleven, omdat de

grootste werkelijkheden en de mooiste dromen niet in een ogenblik worden verwezenlijkt, maar door groei en rijping: onderweg, in dialoog, in relatie. Daarom, wie zich alleen maar concentreert op het onmiddellijke, op eigen voordelen die snel en gretig behaald moeten worden, op “alles en onmiddellijk”, verliest Gods handelen uit het oog. Zijn plan van liefde loopt integendeel door het verleden, het heden en de toekomst, omarmt en verbindt de generaties. Het is een plan dat verder gaat dan onszelf, maar waarbij ieder van ons belangrijk is, en vooral geroepen is verder te gaan. Voor de jongeren gaat het erom verder te gaan dan het onmiddellijke wanneer men zich beperkt tot de virtuele werkelijkheid, die vaak afhoudt van de concrete activiteit; voor de ouderen gaat het erom niet te blijven stilstaan bij het afnemen van de krachten en het betreuren van verloren kansen.

Laten wij vooruitkijken! Laten wij onszelf toestaan ons te laten vormen door de genade van God, die van geslacht op geslacht ons bevrijdt van traagheid van handelen en van verdriet over het verleden! Bij de ontmoeting tussen Maria en Elisabet, tussen jongeren en ouderen, schenkt God ons zijn toekomst. De weg van Maria en de ontvangst van Elisabet openen immers de deuren zodat het heil zich kan laten zien: door hun omarming dringt zijn barmhartigheid met vreugdevolle zachtmoedigheid binnen in de geschiedenis van de mens.

Ik zou dan ook ieder willen uitnodigen te denken aan die ontmoeting, of wat beter is, de ogen te sluiten en zich als bij een momentopname die omarming tussen de jonge Moeder van God en de oude moeder van de heilige Johannes de Doper voor te stellen; haar in de geest voor te stellen en in het hart te visualiseren, om haar in de geest te prenten als een stralende innerlijke icoon. Ik nodig u nu uit om niet bij beelden te blijven stilstaan, maar over te gaan op concreet handelen door grootouders en ouderen te omarmen. Wij mogen hen niet alleen laten, hun tegenwoordigheid in families en gemeenschappen is kostbaar, schenkt ons het bewustzijn dat wij dezelfde erfenis delen en deel uitmaken van een volk waarin de wortels worden gerespecteerd. Ja, het zijn de ouderen die ons doorgeven dat wij behoren tot het heilig Volk van God. De Kerk heeft, evenals de maatschappij, hen nodig. Zij geven het heden een verleden dat noodzakelijk is om de toekomst op te kunnen bouwen. Laten wij hen eren, laten wij ons niet beroven van hun gezelschap en laten wij hen niet beroven van ons gezelschap, laten wij het niet toestaan dat zij worden afgedankt! De Werelddag van de Grootouders en de Ouderen wil een klein, en betekenisvol teken zijn van hoop voor hen en heel de Kerk.

Daarom hernieuw ik mijn uitnodiging aan allen - bisdommen, parochies, verenigingen, gemeenschappen - deze te vieren en daarbij de overvloedige vreugde van een hernieuwde ontmoeting tussen jongeren en ouderen in het middelpunt te plaatsen. Tot jullie, jongeren, die je erop voorbereiden om te vertrekken naar Lissabon of die de Wereldjongerendag in de eigen woonplaats zullen vieren, zou ik willen zeggen: ga, alvorens op reis te gaan, je grootouders bezoeken, breng een eenzame oudere een bezoek! Hun gebed zal jullie beschermen en jullie zullen in je hart de zegen van die ontmoeting dragen.

U, ouderen, vraag ik met gebed de jongeren te begeleiden die op het punt staan de WJD te vieren. Die jongens en meisjes zijn het antwoord van God op uw vragen, de vrucht van wat u hebt gezaaid, het teken dat God zijn volk niet in de steek laat, maar het altijd verjongt met de fantasie van de Heilige Geest. Geliefde grootouders, geliefde oudere broeders en zusters, moge de zegen van de omarming tussen Maria en Elisabet tot u komen en uw hart overladen met vrede. Ik zegen u met genegenheid. En bid alstublieft, ook voor mij.

Rome, Sint-Jan van Lateranen, 31 mei 2023,
Feest van het bezoek van de heilige Maagd Maria.

PAUS FRANCISCUS